

מבעד למסוה

(שעורים בהסתכלות)

איני יכול להאריך לכם הפעם, תלמידי החכמים, מחמת שהיום ערב־פסח, ובערב מסה צריך יהודי לעשות הכל

ב-ח-פ-ז-ן, על רגל אחת, ממש כיצאח מצרים; והשניה, להוי ידוע לכם, רבותי, כי יושב הנני וכותב במחילה את שעורי זה בחא הקטן אשר מוץ לבית: — Out of bonds — כי רבית שלנו כבר מהציו ומעלה כשר לאסת, ומחמת רב הפזון איני יודע באמת מה אכתב החלה? דומני שראשית כל דבר מחויב אני לתת שבח והודיה למושל שלנו על כל ההכנות שעשה הפעם לכבוד ה'סדר'.

ביום הראשון נדחקתי, כדרכי, בין הקהל לראות את קבלת-הפנים שדיכין לכבוד האורחים מתברין, ומה אמר לכם, רבותי? עין לא ראה! מינים, הרנגלי, הודו' מפוטמים, בעלי כרבולת צנופה וארוכה לראשם וצפרנים הדות וממושכות כרפזים לידיהם, ומשטאלם—עגלה המלאה לה כלי-זמר' לפני שערי-פז, ממש כמו לפני נורטקליף בשעה; המושל רכב על סוסו ועמד באמצע, על פרשת דרכים—זכר לתה (לא של ויסוצקיו) ששחה עם אחד-העם—ולחץ את ידי בני-דודנו, ביד חזקה" וקבל את כלם בסם" וכוורוע נפוייה", ובני-עשו עומדים בשורה ומכים לפנידם באצבע צרדה וכלם אומרים פסוקי-דומרא וטילי-דפלשתינא, ומרמזים זה לזה בלשונם: כנראה שהשחא אין הרשות רוצה כזה...

ואולם, לאחר שעליתי למלון הטרכוי (לא המורכסי) והצצתי מבין החרכים אל הההלוכה, ובני-דודנו חסכו עברו לפנינו בשקט גמור, נחנלה לי כל הסוד... שם, בחדר המלון ישב ה'רבי' ובמשיך כל זמן הההלוכה אמר בכונה גדולה — ההלים! ובעלת-הבית שהחיי סמדה על המשמר, הציצה מבעד לחלון ורצה אליו כפעם בפעם ואמרה: רבי! קרא עוד!... והרבי קרא עוד, עד שעברה ב'ה כל הההלוכה החברונית בשלום. מכאן אנו רואים בחוש כי אך ורק זכותם של ה'הלים', היא שעמדה לנו הפעם, ומעכשו נוכל להציע לפני ליד-ניורנ' מיד אחר שובו מננואה להוציא את חילו מא"י, כי יש לנו ב'ה נשק טוב משלנו, ואין לנו צורך לא בחיילות ולא בקלנסים, אף לא במרדיוטים מאירלנדיה ולא בכל המררם הזה, ובוה נוכל לסהם את פיות כל מקפרינו בלונדון הבאים עלינו בטענה ה-Tax payers—משלמי המסים" —ועצתי אמונה להנהלה הציונית שתקבע הקציב מיוחד להדפסת ספרי-ההלים ברפום הסולל" —כי כל בעל-דרשן דורש בשבילו כידוע — ואח הכריכה יססרו דוקא לרבי הקדוש פדרוהביץ שבא לעירנו והביא עמו חוץ מכניי ביחו גם מכונות לכריכה, כידוע, זכר למקדש, שכך היה עושה גם הלל בשעתו: היה כו רך — והיגדה שלנו תוכיח!

אנב, נודע לי כי הרבי שלנו הביא עמו גם מיני מכונות חדשות לחטיפה זבובים, ויש בזה משום, השגח נבול" לרבים מבני הישוב, כי מה יעשו, למשל, ב'מי הקיץ הארוכים, רוב המקידים הממלאים בלי עין-הרע את משרדינו

הרבים, ואשר מלאו את עשרים החררים של הקה"ק וחובשי בית-המדרש שעסקם בכך, והחלוצים המסכנים אשר בדחוכה — אם לא ישארו חלילה בשבילם אי אילו זבובים בעירנו? חוץ מזה, הן אי-אפשר לנו בלא זבובים מעט לבהיר-דמליו ומעט לחנויות במאה-שערים ובשאר המקומות, והעיקר — מה יעשה סלקסנר בשבעים אלף הדולרים שלו להבראת הארץ אם לא ישאיר לו הרבי במכונותיו אפילו זבוב אחד, לרפואה?... * * *

אולם אין זה מעניני הפעם; העיקר מה שחפצתי להגיד לכם, תלמידי, הוא שאי'ה וכיהוד המושל, וה'סדר' יעבר עלינו בשלום, אציע מיד לאחר הסל סדור פסח כהלכתו בשמי ובשם כל, ה'חרד' שלנו לכבוד את המושל בתאר-הכבוד SIR, עס"י הנוטריקין: Storrs Is Recovering. כלומר, בעל השוכה".

גם בלפור שלנו השיג סהמלכות האר-כבוד גדול בשם Garter וסידושו בעברית: שרוך הפוזמק — רמו אולי ל'פוזמק' (בלשון ה'א) שקבלה הצהרתו הציונית, וס"ים הסכים להקרא בשם 'אלוף', כי אחרי הא יבוא אולי גם ה'בית' הלאומי...

ועכשיו, רבותי, אשאלכם, ארבע קושיות" חדשות לסדר הישן שלנו: **מה נשתגדה** מצבנו הפעמים, שככל המקומות בארצנו אוכלים מצה בזול ובצפת הנדחת בשמנה גרוש הרוטל — ובירושלם עיה"ק שיש בה ב'ה ועד העיר עם סקידים, קונים מצה 22 גרוש וב27 גרוש ובשעת-הדחק גם בארבעים גרוש וירושל?

שבכל מקום, בתל-אביב וכיפו צומחים בחים, בנינים וחיכלים, ממש בכמהין ומטריות, ובירושלם הבירה שיש בה הנהלה ציונית, בונייבית, בית-זנן, שכונת-גנים וכל מיני 'שמות' כאלה, אין אנו זוכים לראות אפילו בית אחד?

שבכל השנים הקודמות ואפילו בימות המלחמה, לא היה לנו של משה-רבנו ניכר כמעט, ועכשיו שכא הדוד, יענקיל", נעשה הן זה לאומי וגדול עם הזמנות ו'כלי-זמר'?

שלפני שלש שנים, בכוא המשלחת האמריקנית לארצנו הלך ר' חיים בכבודו ובעצמו להמליץ טוב על הציונים, ועכשיו, לאכילת-קורצא לפני 'מלך העתונות' שלח אחרים במקומו? והחירון הוא: לא רק עבדים היינו, אלא — תיקו...

בשבוע זה רצתי מהערוכה, להערוכה בכל קצוי העיר, ולא נשאר לי כמעט זמן לבקש לי הלואה לצרכי התנ...

ראיתי את הערוכה שין בבצלאל, בקרתי את הערוכה האמנים העברים בכיחו של אידר וביתוד את הערוכה ה'עשיה' במנדל-דוד. זכיתי לראות במנדל זה את עבודה בני-דודנו מימי תרת, וביתוד את מלאכת הירד שלהם במשך מאות השנים בארצנו, כי יר-רבכל ב'ה עוד מימי ישמעאל, וזכרתי או מעשה שהיה בשלשה אמנים נכרים, אהר נרמני, אחד צרפתי ואחד רוסי, שהתחרו פעם בהערוכה טכנית בחול':

הנרמני הוציא מחט דקה ושגר אותה

לשנים; אחר הוציא מכיסו מין מכונה קטנה, נכב את חצי דמהט ויעש אותה כנרהיק וחבב לתוכו את חצי המחט השנית. מיד הוציא הצרפתי מחט יותר דקה ושגר אותה לשנים; אחר הוציא אף הוא מכיסו מכונה יותר קטנה ויותר עדינה ונקב בה אף הוא כחכרו הקודם, ואח נרחיקו הדק החב לתוך נרחיקו של הנרמני. ומה עשה האמן השלישי? הלך וגנב את שני הנרחיקים...

ס"ם השינו ה'ינקים' אח הפצם — פעט נפס לרוקס'ר בא"י, ואולי ירחם ה' ויחתמו עכשיו את המנדט, כי כל הדחוי לא בא כנראה אלא בשביל שאלח: כמה מדליקין?...

וגם הסכנה המרחפת ר"ל על ה'מזרחי', תעבר אי'ה בקרוב — הן זוכרים אחם? — 'ימן דוחה ושטאל מקרבת' — את ה'צעיר המזרחי', ואם יכריחו את הכהן דנדול מאחיו מן ה'קהל', יאולין בטח לשוב על כנו, כי מה לא עושה יהודי שכמוהו לשובת הכלל? ואיך אומרים ארם? = 150 פונט לחדש אינם 'הולכים ברנל'? ... והכל יבוא על מקומו בשלום.

ומחמת שהיום ערב־פסח בעולם, ולא הספקתי עדיין להכשיר את קילמוסי וקסתי לפסח ואפילו להבין, ארבע כוסות" מיון הפרימל המזרחי לכבוד ה'סדר', הנני טקציר הפעם ומברך את כל תלמידי וכל אחבי בארץ ובחול בפסח כשר וכחג שמח, ומסיים את שעורי הפעם ברכי ההגדה שלנו:

לשנה הבאה בירושלם — הבנויה!